

atanı. Son olarak, 1861 yılında arzu ettiği şeyhülharemlik görevi verilerek Hicaz'a gönderildi. Bu görevde iken vefat ederek Cennetü'l Baki mezarlığına gömüldü. Musikiyi Mevlevî dergâhlarında öğrenen Ahmed Sâdik'ın bestelerinin de olduğu bilinmektedir. Bir divan oluşturacak kadar şiir yazan şâirin, şiirleri Cağaloğlu'ndaki evinde çıkan bir yangın sırasında yandı. Çok sayıda tarih manzumesi olan Ziver Paşanın şiirlerini ve mektuplarını oğlu Bahaddin Bey toplayıp *Asâr-ı Ziver Paşa* adıyla bastırdı (İst. 1890). Ziver'in, âşıkâne şiirleri oldukça âkıcı olup, ustalıklı söylenmiştir. Bu şiirler, Divan şiirinin hayal dünyasını ve estetiğini yansıtmaya açısından dikkate değer örnekler olup, Ziver dönemin usta şâirlerinden biri olarak kabul edilmelidir. II. Mahmud zamanında inşa edilen binalarının çoğunun manzum kitabeleri Ziver Paşanıdır.

Kay.: AMDŞ, 522-523. İMZKZEKF s.507; OM 2/220; SATŞ 1942, 3/2090-2091; SO 2/437; ST v.37; TDEA 8/659; TGDEİS s.; THE s.170; TN 1/398(1652). ♣ N. AÇIK

ZİYÂ (?-1814): Divan şairi. Diyarbakır'da doğdu. Asıl adı Yusuf Ziya Efendidir. Şiirlerinde *Yusuf* mahlasını da kullandı Şiirine örnek Ali Emîrî'nin eserindedir.

Kay.: DFSA 1/; TN 2/572(2428); TŞA s.64,118. ♣ M. CUNBUR

ZİYA (?-1849ds.): Divan şairi. Karahisar'da doğdu. Asıl adı Yusuf Ziyaeddin Efendidir. Karahisarlı Ali fendinin oğludur. Maarif-i Örfiye Mektebinde öğretmenlik yaptı. Abdülmecid devrinde vefat etti. Şiirine örnek *Fatin Tezkiresi*'ndedir.

Kay.: SO 3/238; TDEA 8/670; THE s.249; TN 2/575(2440). ♣ M. CUNBUR

ZİYA (1840-7.5.1853): Divan şairi. İstanbul'da doğdu. Asıl adı Mehmed Ziyaeddin Beydir. Ayan azasından Kemal Ahmed Paşanın oğludur. Şiirine örnek bir tarih *Fatin Tezkiresi*'ndedir.

Kay.: SO 4/81; THE s.246; TN 2/572-573(2439). ♣ M. CUNBUR

ZİYA (1858- 28.1.1921): Şair. Trabzon'da doğdu. Asıl adı Yusuf Ziya, baba adı berber Pir'di. Trabzon'da uzun süre icra memurluğu görevinde bulunmuş ve Trabzon'da ölmüştür. Şiirleri arasında, gazeller, koşmalar ve tarih manzumeleri vardır. Trabzon Şehir Mezarlığı'nda, 1303/1885'te ölen Dizdâr-zâde Hacı Emin Efendi'ye ait mezar kitabelerinde onun tarih manzumeleri vardır. Klâsik edebiyatımızın güzel ve başarılı örneklerini veren şairin şiirlerinde dinî ve tasavvufî tefekkür hâkimdir.

Kay.: Murat Uraz, *Halk Edebiyatı Şiir ve Dil Örnekleri*, s. 168-172; Ahmet Caferoğlu, *Kuzeydoğu İllerimiz Ağzlarından Toplanmalar*, TDK, İst., 1946; *Envâr-ı Vicdan*, 27 Kasım 1325, sayı: 7-24; Dr. Mustafa Duman, "Trabzon Halk Şairleri", *Kıyı*, Mart 1992; Ö. Akbulut, *Trabzon Şairleri*, 1952; Trabzon 1925; GGTS, 1/337-338; Murat Yüksel, *Trabzon'da Türk-İslâm Eserleri ve Kitabeler*, C.1-3, İst. 1991. ♣ M. YÜKSEL.

ZİYA (1854-1918): Şair, yazar. Yozgat'ta doğdu. Asıl adı Yusuf Ziya Beydir. Mutasarrıf Yozgatlı Hasan Hayri Paşanın oğludur. Rüşdiyeyi bitirdi; özel olarak Arapça ve Farsça öğrendi. Yozgat ve Kırşehir tahrirat ve adliye kalemlerinde çalıştı. Çeşitli tarihlerde imtihan vererek Yozgat ve Kırşehir Bidayet Mahkemesi Ceza Dairesi reisliğinde; Niğde, Kırşehir, Lüleburgaz, Kastamonu bidayet mahkemeler savcı yardımcılığında; Çankırı, Musul, Adana ceza reisliklerinde bulundu. Sonra Edirne merkez Bidayet Mahkemesi Ceza Dairesi reisliğine tayin edildi. Sonra Trablusgarp İstinaf savcılığına getirildi. 1908 sonrası Üsküdar Bidayet Mahkemesi azalığına tayin edildi. Vazife yerinde felç geçirdi; birkaç gün sonra da vefat etti. Merkez Efendi Kabristanına defnolundu. Ula ikinci sınıf rütbesi, Dördüncü rütbe Osmanî nişanı ve Hicaz demiryolu Madalyası sahibi idi. **Eserleri:** *Müntehabat-ı Şahnâme-i Firdevsî-i Tûsî* (1889), *Arabî ve Fârisî ve Türki Medar-ı Mükaleme*, *Mir'at-ı Muhammediye ve Menakıb-ı Ahmediye* (1895), *Kastamonu, Küre, Inebolu Temaşası* (1898), *Evsaf-ı Seniyye-i Hamidi-*